

Utjecaj modne fotografije na modu

Stojanović, Petra

Undergraduate thesis / Završni rad

2018

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Textile Technology / Sveučilište u Zagrebu, Tekstilno-tehnološki fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:201:075655>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-15**

Repository / Repozitorij:

[Faculty of Textile Technology University of Zagreb - Digital Repository](#)

SVEUČILISTE U ZAGREBU
TEKSTILNOTEHNOLOŠKI FAKULTET
ZAVOD ZA DIZAJN TEKSTILA I ODJEĆE

ZAVRŠNI RAD
UTJECAJ MODNE FOTOGRAFIJE NA MODU

MENTOR: ak.slik. Paulina Jazvić,docent

STUDENT: Petra Stojanović 8197

Zagreb, rujan 2017.

Naziv zavoda: Zavod za dizajn tekstila i odjeće

Broj stranica:

Broj slika: 30

Broj literaturnih izvora: 5

Broj likovnih ostvarenja: 15

Članovi povjerenstva:

Paulina Jazvić, doc., predsjednik

dr. sc. Ksenija Doležal, doc., član

dr. sc. Katarina Nina Simončič, doc., član

ABSTRAKT

U ovom završnom radu bavit ćemo se tematikom modne fotografije od njezinog početka pa do 50-ih godina 20. st. Zanimljivost ove teme je u tome što sa samim početkom fotografije počinje i početak modne fotografije ne onakve kakvu je danas poznajemo, ali ona postoji većinski dijelom u portretnim fotografijama visokih društvenih slojeva. Pošto se fotografija od svog samog nastanka tj. od pronalaska spojeva osjetljivih na svjetlo vrlo brzo razvijala već 1894 se pojavljuje prvi modni fotograf.

KLJUČNE RIJEČI

Fotografija

Modna fotografija

Fotografi

Utjecaj fotografije na likovno izražavanje

Konstrukcija

Ilustracija

ABSTRACT

This final work is based on the research in fashion photography from its beginning in the 1950's. This subject is interesting because of the fact that fashion photography and photography in general developed simultaneously. Not in the form that we know it today but in portraying higher social classes. Since photography had a rapid development from detection of light-sensitive compounds, we already have knowledge of first fashion photographers in 1894.

KEY WORDS

Photography

Fashion photography

Photographers

The impact of photography on artistic expression

Pattern making

Illustration

SADRŽAJ

1. Uvod.....	6
2. Otkriće i razvoj fotografije.....	6 – 8
3. Što je modna fotografija?.....	8
4. Počeci i povijest modne fotografije.....	9
4.1. Barun Adolf de Meyer.....	9
4.2. Man Ray.....	10
4.3. Barun George Hoyningen – Huene.....	10 – 11
4.4. Horst P. Horst.....	11
4.5. Louise Dahl – Wolfe.....	12
4.6. Martin Munkacsi.....	12
4.7. Irving Penn i Richard Avedon.....	12 – 13
5. Hollywoodska glamur fotografija.....	13
6. Modna fotografija od 1950ih do danas.....	13
6.1. 1950e.....	13 – 14
6.1.1. William Klein.....	14
6.1.2. Norman Parkinson.....	14
6.1.3. Lillian Bassman.....	14
6.2. 1960e.....	14
6.3. 1970e.....	14 – 15
6.4. 1980e.....	15
6.5. 1990e.....	15 – 16
7. Modna fotografija u 21. stoljeću.....	16 – 17
8. Modne ilustracije.....	17 – 32
9. Konstrukcija i modeliranje odjevnog predmeta iz vlastite kolekcije.....	33 – 36
10. Zaključak.....	37
Popis slika.....	38
Popis literature.....	39

Slika 1.

1.UVOD

Izvori kojima ćemo se poslužiti u ovom seminarskom radu su za početak knjige točnije *Encyclopedia of Twentieth-Century Photography* (Lynne Warren) iz koje saznajemo da modna fotografija ima jedinstveno mjesto u svijetu fotografije te da traži pozornost od skoro svakog svog promatrača. Modna fotografinja odgovara na traženje trenutne slike ženstvenosti i muževnosti u društvu. Iako modna fotografija izgleda vrlo jednostavno za snimiti jedna je od najtežih grana fotografije te su stoga modni fotografi na vrhu svoje profesije najbolje plaćeni, najrespektiraniji i najprepoznatljiviji u tom svijetu (kao primjer možemo navesti Annie Leibovitz koja je započela svoju karijeru kao reportažni fotograf za Rolling Stone te se okušala u svim grana fotografije, a danas je jedna od najbolje plaćenih i najtraženijih modnih fotografa svijeta).

Iz knjige *Kreacija Fotografijom* (Miroslav Mikota) saznajemo da je modna fotografija u svojim počecima bila orijentirana ekskluzivnoj i skupoj odjeći koja se najčešće prikazivala vrlo glamurozno te da se moderan pristup fotografiji počinje nametati tek 1950-ih i 1960-ih tj. počinje se okretati prema konfekciji i idealu ljepote koja se treba predstaviti i nametnuti.

2.OTKRIĆE I RAZVOJ FOTOGRAFIJE

„Pogled s prozora“ Josepha Nicephora Niepcea nastala 1826 nakon 8 sati eksponiranja te se smatra prvim fotografskim zapisom. Niepceov postupak zvao se heliografija što znači crtež suncem. Taj postupak započinjao je otapanjem asfalta u lavandinom ulju te nanošenjem na metalnu ploču. Ploča položena u camera obscura se tada eksponirala i nakon eksponiranja uranjala u lavandino ulje koje je neosvijetljene tj. neotvrdnute djelove ponovno rastapalo tj. razvijalo, zatim su čisti metalni dijelovi nagrizeni kiselinom. U udubljene dijelove ploče utiskivala se crna tiskarska boja i pojavila bi se slika. U potrazi za razvitkom Niepce upoznaje Louisa Jacquesa Daguerrea s kojim 14.12.1829. sklapa ugovor o zajedničkom radu koji ne donosi nikakve novitete ni promjene u razvitku. Niepce umire 5.7.1833. osiromašen i razočaran.

Slika 2.

Louis Jacques Daguerre je 1837 našao novi učinkovitiji postupak. Njegovim postupkom, dagerotipijom, ekspozicija se s 8 sati smanjila na 30 minuta, a konačan rezultat bila je čista slika sa detaljima na srebrenkastoj podlozi. Dagerotipija se sastojala od šest faza. Prva faza sastojala se od čišćenja i poliranja posrebrene bakrene pločice, nakon toga sljedila je druga faza gdje se pločica ulagala u kutiju posrebrene stranom okrenuta prema posudi s jodnom otopinom. Stajala bi na sobnoj temperaturi od 5 do 30 minuta dok njena površina nije postala zlatno žute boje (što se moglo provjeriti crvenim svjetlom). Nakon toga pločica se ulagala u kazetu koja ju je štitila od svjetla te se prenosila do kamere. Treća faza bila je osvjetljivanje koje je kod sunčevog svjetla trajalo od 5 do 12 minuta kod blende 11. U četvrtoj fazi, fazi razvijanja, se pločica polagala na kosi nosač licem okrenuta prema posudi u kojoj je bila živa koja se zagrijavala na 75°C. U fazi pet su se preostale nerazvijene na svjetlo osjetljive soli otklanjale u početku u vrućoj kupki kuhinjske soli, a kasnije hiposulfitom tj. današnjim natrijevim tiosulfatom. U završnoj šestoj fazi ploča se ispirala u destiliranoj vodi i sušila. Ovaj proces predstavljen je 19.8.1839. na Francuskoj akademiji znanosti i umjetnosti i taj datum službeno označava rođendan fotografije. Dagerotipija na zahtjev francuske vlade nije patentirana nego je postala svojina cijeloga svijeta. Ubrzo nakon toga knjižica sa procesom bila je prevedena na 8 jezika i dagerotipija se počela raditi po cijeloj Europi, Americi i drugim dijelovima svijeta. 1840 godine došlo je do preinake u dagerovom procesu što je ubrzalo vrijeme eksponiranja na samo 1 minutu. Preinake su bile u drugoj fazi gdje se pločica počela uranjati u kupku srebro halogenida što je ubrzalo proces te u petoj fazi gdje se pločica kupala u kupki od zlatnog klorida povećavajući tako trajnost konačnog rezultata.

Za vrijeme razvijanja dagerotipije razvila se kalotipija proces Williama Henryja Foxa Talbota. Njegov proces dobivao se iz devet faza. Prva faza je bila da se pod crvenim svjetlom pisaćii papir najbolje kvalitete uranja u blagu otopinu srebrnog nitrata, zatim se umakao u kupku kalijevega jodida te se sušio. U drugoj fazi bi se suhi papir premazivao sa jedne strane otopinom galijeve kiseline i srebrnog nitrata. Tako senzibiliziran papir sušio bi se pokraj vatre i umetao u kazetu. U trećoj fazi papir bi se eksponirao od 1 do 3 minute te se u četvrtoj fazi razvijao u istoj otopini galijeve kiseline i srebrnog nitrata, ali dvostruko oslabljenog. U petoj fazi papir bi se fiksirao u hiposulfitu natrija i sušio. U šestoj fazi, koja bi bila početak drugog dijela razvijanja dobivao se pozitiv, drugi list papira bio je uronjen u otopinu soli i osušen. U sedmoj fazi pod crvenim svjetlom se premazivao otopinom srebrnog klorida i sušio. U osmoj fazi stisnut licem na lice u okviru za kontaktiranje papiri su bili izloženi sunčevoj svjetlosti oko 20 minuta tj. dok se nebi dobilo snažno smeđe zacrnenje. I na kraju u devetoj fazi slika bi se fiksirala, prala i sušila. Prednost ovog procesa bila je u tome što je bilo moguće napraviti neograničen broj kopija relativno jeftino, krajnja fotografijanje bila zrcalno okrenuta te se negativ mogao retuširati. Ovaj proces bio je jako dobro prihvaćen kod putujućih fotografa koji su sa sobom nosili male putujuće kalotipiski laboratorij koji su izgledali kao maleni šatori.

Početakom 1850. fotografija prolazi kroz važne promijene. Novi proces zvan kolodij ili mokra ploča bio je složeniji, ali je pružao mnoge prednosti. Fotografi su morali biti vješiji jer su u samo 10 do 20 minuta morali staklenu ploču preliti kolodijem, senzibilizirati je, uložiti u kameru, snimiti i obraditi. Kolodijske staklene ploče kasnije su se stavljale na papir premazna albumenom i običnom kuhinjskom soli, izlagale se svjetlosti dok se nebi pojavila snažna

ljubičasto crna slika, te bi se fotografija ispirala i tonirala u zlatnom kloridu koji je davao tamno smeđi ton. Nakon kolodija dolaze jos dva procesa ambrotipija i ferotipija koja su oboje podvrste kolodijskog procesa, ali nemaju negativ nego se odmah dobiva samo pozitiv i fotografija je unikat.

Nakon ere mokre ploče 1870. godine dolazi era suhe ploče i roll filmova koja se zadržava do danas. Pronalaskom želatine 1871. godine (Richard Leach Maddox) omogućili su se daljni napredci u fotografiji. Želatina je u fotografiji služila kao vezivno sredstvo na filmu i na papiru. S tim otkrićima sve je popularnija i amaterska fotografija i time na svijet dolazi jedna od najpoznatijih tvrtaka i dan danas Kodak Georga Estmana sa sloganom „*Vi pritisnite gumb, a mi ćemo se pobrinuti za ostalo*“.

Paralelno sa razvitkom kemijskih procesa razvijao se i tehnički dio tj. sama kamera koja je bila podređena tadašnjim procesima, ali rađena tako da bi bila što lakša i nosiva. Iako se kamere nisu pretjerano razvijale sve do 1870-ih optika se počela razvijati već za vrijeme dagerotipije, a najviše se razvila 1900-ih kada je Zeiss napravio prvi anastigmat koji je davao oštriju i jasniju sliku te je svoje tvorce sljedećih 50 godina svrstao u vodeće svjetske proizvođače fotografske optike. (Lušin 2009:3-14)

3.ŠTO JE MODNA FOTOGRAFIJA?

Modna fotografija ima jedinstven položaj u mediju, to je jedini tip fotografije koji će uvijek biti zapažen sa strane svih promatrača. Modni fotografi pogotovo oni na vrhu svoje profesije vrlo lagano pređu granicu između umjetnosti i čistog komercijalizma, ali isto tako to je jedino područje gdje umjetnost i komercijalizam može postojati na jednostavani produktivan način. Cilj modne fotografije je projektirati idealna svijet koji će biti neodoljiv kupcu tj. promatraču, modna fotografija stoga pridaje veliku pažnju detaljima i u većini slučajeva greške su tako reći jako nezahvalne jel svaki krivi detalj može postati veliki problem te fotografiju u krajnosti napraviti neupotrebljivom.

Kao i sama fotografija, moda je iluzija. Odjeća koju modeli nose i fasade koje se stvaraju su modne izjave o našem identitetu, podjednako koliko i o nama samima toliko i o ostatku svijeta. Modna fotografija uzima nabolje iz oba svijeta fotografske iluzije i stvarnosti. U stvaranju modne fotografije nije samo bitan izbor opreme, filma, lokacije, svijetla, kuta snimanja nego je bitno pobrinuti se za pravilan izbor modela, make-upa, frizure te kostima. Kada su sve te težnje zadovoljne možemo dobiti točnu fotografiju nekog dijela odjeće koju zahtijeva neka kampanija koja mora biti u idelalnom skladu tj. omjeru svega navedenog. Modni fotograf mora imati viziju i biti odličan u opažanju detalja, ali tu viziju mora znati i mijenjati na putu do savršene fotografije.

Moda je u stalnom toku izmjena, stoga i modna fotografija mora slijediti taj tok. Fotograf se mora prilagođavati posljednjim trendovima ili ih sam predvoditi svidjelo se to njemu ili ne. Konstantno se moraju smišljati novi načini kako predstaviti stvar koja je već puno puta viđena na način da bude zanimljiva kupcu. Mnogi fotografi uspiju te im se otvaraju vrata bolje plaćenim poslovima, ali još više njih ne uspije i bivaju odbačeni u modnim krugovima. (Warren 2006:487-488)

4. POČETCI I POVIJEST MODNE FOTOGRAFIJE

Kao što smo već spomenuli početci modne fotografije počinju sa samim nastankom fotografije već 1839. Problematika kod prvih portretnih fotografija, koje su ujedno bile i modne fotografije, bila je u dugim ekspozicijama. Govorimo o portretnim fotografijama kao o modnim zato što su svi modeli tj. ljudi koji su se portretirali imali svoj modni izričaj i uvijek na fotografiranje nosili svoju najbolju i najskuplju odjeću. Sve do 1890-ih tj. do izuma litografije, fotografije se nisu mogle reklamirati tj. pokazivati široj masi. Pomoću litografije se fotografija reproducirala tj. ručno precrtavala s fotografije na metalnu ili drvenu pločicu te bi se štampale u točkicama od malih do velikih, ovisno o tonovima na originalnoj fotografiji. Ovakve dobivene slike bile su dostupne svima koji su si mogli priuštiti kupnju časopisa ili novina te su ljudi mogli otkriti koji su posljednji modni trendovi. (Warren 2006:485)

4.1. Barun Adolf de Meyer

Prvi modni fotograf bio je barun Adolf de Meyer (1868 – 1946) čije su fotografije prvi put zapažene na izložbama 1894 koje su obišle London, Pariz, New York i Brussels gdje su ga prepoznavali kao predanog amatera. Termin „amater“ se tada koristio za osobu koja se smatrala da ima umjetničku i intelektualnu sposobnost kakvu su imali i komercijalni fotografi. Oženio se za Olgu Caraccio 1896 ili 1897, taj brak omogućio mu je ulazak u visoke modno osvještene društvene krugove te njegovu titulu baruna. De Meyer je svojim postignutim uspjesima bio primljen u Royal Photography Society, Linked Ring Brotherhood i 1908 u Photo-Secessionists. Tih godina de Meyer je stekao veliku reputaciju kao portretni fotograf visokog društva i umjetničkih krugova. Njegova prava modna karijera započinje kada 1914 potpisuje ugovor sa Condéom Nastom kojim dobiva ulogu glavnog i prvog stalnog fotografa za *Vogue* i *Vanity Fair*. U mnogim slučajevima nije samo osiguravao fotografije, nego je časopisima pridonosio i svojim vještinama kao vrstan pisac. Još veću uredničku kontrolu dobio je 1921 kada mu je William Randolph Hearts ponudio posao u *Harper's Bazaar magazinu*. Radio je tamo do 1929 kada mu je istekao ugovor koji mu nije bio produžen zbog promjene menadžmenta koji ujedno mijenja i ime u *Harper's Bazaar*. Nakon što mu je žena preminula 1931 putuje Europom te se 1939 seli u Hollywood, Californiju zbog Hitlerovog napretka po Europi. Nastavio se baviti fotografijom i u Americi, ali njegova slava i veliki uspjesi bili su zaboravljeni te relativno nepoznat umire 1946 u Los Angelesu od koronarne tromboze.

Barun de Meyer je jedan od tehnički i vizualni jedan od najbrilijantnijih fotografa. Često je koristio svjetlo sa strane i svjetlo koje je dopiralo iz pozadine, takvo se svjetlo tehnički danas više ne upotrebljava često. Njegovi modeli su najčešće bili pripadnici visokog društvenog staleža i svijeta kazališta. Pred kraj svoje karijere kao modni fotograf na njegov rad snažno su utjecali modernisti i nadrealisti te je sve češće počeo svoje modele fotografirati iz profila. Najbolji primjeri njegovog rada u ovom pravcu bila je kampanja za *Elizabeth Arden Cosmetic Company* u kojoj je svoje modele izrazito stilizirao te ih učinio neprirodnima što je izgradio novi stil ženstvenosti. (Warren 2006:485)

Slika 3.

Slika 4.

4.2. Man Ray

Man Ray (1890 – 1976) rođen u Americi živeo je u Francuskoj većinu svog života. Kao modni fotograf istraživao je i poboljšavao vizualni utjecaj i time utjecao na ostale modne fotografe, ali on samo kao modni fotograf bio je zasjenjen svojim slikarskim, kiparskim i filmskim talentom te izumiteljskim radom. U Pariz je stigao 1921, a godinu dana kasnije njegova prva *rayograph*-ija (fotogram) objavljena je u *Vanity Fairu*. Njegova fotografija bila je nastavak na njegov slikarski i izumiteljski rad, razvitak i viziju te je vrlo često bila eksperimentalna i usko povezana s nadrealizmom.

Slika 5.

Slika 6.

4.3. Barun George Hoyningen – Huene

Barun George Hoyningen – Huene rođen je u Rusiji te je slijedio stope baruna de Meyera. Pobjegao je u Pariz 1921 i skupa s Man Rayem postao glavni fotograf za *Vogue* 1926. Njegov

stil fotografiranja bio je veoma sličan stilu de Meyera, obojica su koristili svjetlo sa strane te pozadisko svjetlo. Zbog te vrste osvjetljavanja na njegovim modelima vrlo su se dobro iščitavale teksture i volumen i odjeća je postajala centar pozornosti svih njegovih fotografija dok su modeli vizualno postajali grčke skulpture.

4.4. Horst P. Horst

Horst P. Horst rođen je 1906 u Njemačkoj i bio je školovan za arhitekta. U 24 godini Le Corbusier dao mu je posao naučnika u svom Pariškom uredu. Tijekom svog boravka u Parizu upoznao je baruna Georgea Hoyningena – Huenea te su na zimu otputovali u Englesku kako bi se upoznali sa Cecilom Beatonom koji je bio modni fotograf za britanski *Vogue*. Horst je 1931 dobio posao dizajnera i layout artista, ali nešto kasnije i njegova prva modna fotografija je bila izdana. Koristio se grčkom mitologijom i simbolikom te je njegov stil bio sličan de Meyerovom i Hueneovom. Horst je bio prvi fotograf koji je mogao napraviti balans između modela, odjeće i pozadine te je znao uhvatiti model u pozi koja bi inače pod nekim drugim okolnostima izgledala neprirodno i nametnuto. Svoje je fotografije tako nametnuo kao remekdjela koja su se pamtila. Isto tako, bio je i majstor studijske rasvjete te je ponekad radio i po 3 dana kako bi našao savršenu rasvjetu te se nije ustručavao rabiti i po nekoliko desetaka reflektora kako bi stvorio što dinamičnije fotografije. Njegova nezaboravna fotografija zasigurno je *Mainbocher's Pink Satin Corset* (koja se nalazi na 2 stranici) koja je bila objavljena 1939 u američkom *Vogueu* te je kasnije bila inspiracija Madonninog video spota što ju je učinilo trajnom ikonom. (Warren 2006:485-486)

Slika 7.

4.5. Louise Dahl – Wolfe

Louise Dahl – Wolfe bila je prva ženska modna fotografkinja koja se uspjela progurati i istaknuti 1930-ih kao stalna fotografkinja za *Harper's Bazaar*. Ona je prva fotografkinja koja izlazi iz sigurnosti studija te svoje modele smješta u vanjske, često veoma egzotične prostore, kao što su pustinje i plaže. Tim pothvatom promijenila je gledanje na fotografiju i u zaborav bacila težnju za modelom koji je izgledao kao grčka skulptura.

Slika 8.

Slika 9.

4.6. Martin Munkacsi

Mađar Martin Munkacsi bio je glavni i vodeći modni fotograf u New Yorku 1930-ih i 1940-ih godina. 1934 potpisao je ekskluzivni ugovor za *Harper's Bazaar* te se istaknuo kao jedan od najsofisticiranijih fotografa. U modnu fotografiju uveo je figure u pokretu te time počeo promovirati aktivan život, a svoje modele često je smještao na ulicu, što je inspiriralo sljedeće naraštaje modnih fotografa Amerike.

4.7. Irving Penn i Richard Avedon

Irving Penn rođen je 1917 u Plainfieldu, New Jerseyju gdje je pohađao gradsku školu te kasnije, s 18 godina, počeo pohađati Museum School of Art u Philadelphiji. Bio je izučen za reklamni dizajn i prvi posao bio mu je u *Vogueu* s Alexanderom Libermanom, s kojim je radio na sugeriranju fotografija i naslova za naslovnice. Ubrzo nakon, u listopadu 1943 izašla je njegova prva naslovnica na koricama *Voguea*. On je svoj trag u modnoj fotografiji ostavio s time što je prvi počeo koristiti velike pomične zidove koje je često sklapao tako da bi nam davali osjećaj skućenog prostora.

Richard Avedon rođen 1923, diplomirao je na Columbiji 1941. Dobio je posao 1945 kao fotograf osoblja u *Harper's Bazaaru* i ostao na toj pozici sljedećih 20 godina. Od 1947 do

1984 fotografirao je sve francuske kolekcije u Parizu za *Harper's Bazaar* i *Vogue*. On je svoje modele fotografirao ispred jednobojnih pozadina kako bi sva pažnja bila usmjerena samo na modela tj. odjeću. Najznačajnije promjene koje su ova dva fotografa uveli u modnu fotografiju jest to što su maknuli prenapadne pozadinske kulise te se posvetili samo modelima i odjeći koja je trebala biti u prvom planu. (Warren 2006:486)

Slika 10.

Slika 11.

5. Hollywoodska glamur fotografija

Ova kategorija fotografije stoji zasebno zato što nije niti samo portretna fotografija, niti modna fotografija toga vremena, a nije bila vezana niti za neki film koji se tada snimao. Ime koje se najviše ističe u ovoj kategoriji je George Hurrell (1904 – 1992) te bi se moglo reći da je on i izmislio ovu kategoriju fotografije koja je bila popularna u zlatno doba Hollywooda, od 1925 do 1950. Glamur fotografija svodila se na portrete zvijezda koji su bili masovno proizvođeni i postavljani u svim predvorijima kina. Svaki studio u Hollywoodu imao je fotografa koji se bavio samo ovom vrstom fotografije. Ove fotografije povezane su s modom zato što su žene i muškarci tog vremena željeli izgledati kao zvijezde koje su bile idealizirane i savršene na platnu kinoprojekcija. (Warren 2006:489)

6. MODNA FOTOGRAFIJA OD 1950-ih DO DANAS

6.1. 1950e

Modna fotografija 1950-ih godina 20. stoljeća dobiva puno spontaniji, pomalo novinarski pristup. Fotografi su svoje fotografije počeli slikati na ulicama velegradova, izlazeći tako izvan studija, koristeći vizure gradova umjesto studijskih pozadina. To su godine koje modnoj fotografiji daju dašak novoga života te nove poglede na estetiku, odmičući se od statičnog predratnog pristupa. Novostečeno samopouzdanje i proizvođača i potrošača ponajprije je

preplavilo Sjedinjene Američke Države, budeći konzumeristički duh u građanima koji su jednostavno bili željni mode i modnih časopisa. Uz ranije navedene fotografe Penna i Avedona, treba spomenuti i Williama Kleina, Normana Parkinsona te Lillian Bassman.

6.1.1. William Klein

Američko-francuski fotograf i režiser, rodio se 1928. u New Yorku. Poznat po svome ironičnom pristupu medijima i neobičnim fotografskim tehnikama u kontekstu fotonovinarstva i modne fotografije, uvršten je na 25. mjesto najutjecajnijih fotografa svih vremena. Akademski školovani slikar, ubrzo se okreće fotografiji te se zapošljava u Vougeu. Osim fotografijom, bavi se i filmom – snimio je brojne dokumentarce, dugometražne i kratkometražne filmove, kao i velik broj televizijskih reklama.

6.1.2. Norman Parkinson

Rođen u Engleskoj 1913., svoju fotografsku karijeru započinje 1930ih kada počinje raditi za časopise *Harper's Bazaar* i *Bystander*. Smatrao se više obrtnikom nego umjetnikom, a poznat je po tome što je preferirao svoje modele slikati na otvorenom, izvan studija, što je rezultiralo dinamičnim fotografijama ispunjenim i određenom dozom humora.

6.1.3. Lillian Bassman

Rođena 1917. u Brooklynu, svoju fotografsku karijeru započinje 1940ih kada je radila za Junior Bazaar, te kasnije za Harper's Bazaar. Pod vodstvom Alexeya Brodovicha počela je fotografirati svoje modele samo u crno bijeloj tehnici, te su njezini radovi objavljivani od 1950. do 1965. Do 1970ih napusta kompletno modnu fotografiju i okreće se svojim projektima, te kasnije 1990ih njezina fotografija kreće biti cijenjena.

6.2. 1960e

Ovo desetljeće označava razdoblje revolucije i potpune promjene. Pojavljuju se novi oblici pop glazbe i umjetnosti, mladi se oslobađaju i počinju se buniti protiv starijih generacija. Moda tako postaje jedna od okosnica interesa mladoga čovjeka te mu postaje bitno biti "trendi" i "modno osviješten". Revolucionarna otkrića novih materijala, stilova, oblika, kao i mnogi važni događaji poput slijetanja na mjesec, feminističkih pokreta i borbe protiv rasizma postaju dijelom kulture mladih koji konstantno redefinišu i "žive" modu. Modna fotografija služi kao pokazivanje modnih noviteta i zanimljivosti, a modni časopisi žele nove i uzbudljive slike kako bi zadržali interes mladih ljudi. Žensko tijelo oslobađa se kontriktivnog donjeg rublja i korzeta, a od 1966. godine na dalje prevladavaju egzotične tkanine te smijelo kombiniranje uzoraka i boja. Bitni fotografi ovoga desetljeća su **David Bailey**, Yasuhiro Wakabayashi (poznatiji kao Hiro), Art Kane, Bob Richardson te Diane Arbus.

6.3. 1970e

Društvene promjene započete desetljeće prije, nastavljaju se punom parom. Promjene su najvidljivije u načinu na koji se prikazuju žene u medijima te odnosu prema ženstvenosti i seksu. Egzotični hipi stilovi 60ih zamjenjuju se praktičnim odjevnim predmetima poput

traperica te moda tih godina polako počinje dobivati obrise industrije kakvom ju znamo i mi danas. Reklamne kampanje postaju ključne za širenje novih modnih ostvarenja, a uključuje se i televizija koja je također postala važan medij za širenje modne industrije. Modna fotografija postaje odvažnija, fotografi pomiču konvencionalne granice uvodeći erotski nabijene fotografije ali i androgene modele. Manekenke dobivaju na popularnosti, potpisuju se prvi milijunski ugovori, a slavne postaju i manekenke drugih rasa. Značajni fotografi 1970-ih su **Helmut Newton**, Guy Bourdin, Gian Paolo Barbieri i Deborah Turbeville.

Slika 12.

Slika 13.

6.4. 1980e

Osamdesete označavaju daljnji procvat mode kao vrlo profitabilne grane industrije, a manekenke se uspinju do statusa super zvijezdi. Modna fotografija kategorizirana je u modu, modne dodatke i *beauty* fotografiju. Reklamne kampanje dobivaju sve više na važnosti, fotografija postaje izvorom profita podupirući daljnji kapitalistički tijek razvoja. I modni fotografi i supermodeli postaju izuzetno utjecajni, zarađujući vrtoglave iznose. Fotografi poput Brucea Webera i Roberta Mapplethorpea redefiniraju pojmove muževnosti ubacujući dozu homoerotike, no istovremeno, fotografi poput Denisa Piela i Berta Sterna slave modernu nezavisnu ženu.

6.5. 1990e

Moda u devedesetima postala je otvorena za neobično i pomalo šokantno prihvaćajući tetovaže i piercinge, kao i pomalo otrcani grunge stil. Pred kraj desetljeća javila se želja za oživljavanjem nekih prijašnjih stilova, no devedesete su i dalje bile vrlo originalne u svojem modnom i umjetničkom izričaju. Fotografi u svoje fotografije unose vlastitu vrstu erotične ženstvenosti, a glavni fotografski trend postaje takozvani *heroin chic*. Devedesete postaju

poznate po supermodelima poput Cindy Crawford, Naomi Campbell, Linde Evangeliste, Kate Moss i Gisele Bundchen. Također, u devedesetima se javlja i trend korištenja poznatih osoba kao predstavnika modnih kuća. Tako, na primjer, Julia Roberts postaje zaštitno lice Lancomea. Neka bitnija fotografska imena su Peter Lindberg, Steven Meisel, Mario Testino te Mario Sorrenti.

Slika 14.

7. Modna fotografija u 21. stoljeću

Prijelazom u novo tisućljeće, svijet su pogodila tri veća događaja – teroristički napad 11. rujna, globalizacija i iskorištavanje zemalja Trećega svijeta te recesija. Ta tri događaja ostavila su traga i na modnoj industriji i fotografiji. Danas se velika količina robe i modnih dodataka proizvodi vrlo jeftino u zemljama Trećega svijeta što je utjecalo na kvalitetu i kvantitetu dostupnosti istih. Ovo je doba konglomeracije stilova, pastiša i aproprijacije, kič i nadrealizam postali su sveprisutni u modnoj fotografiji. Mnoga poznata i prije spomenuta imena napustila su nas 2000-ih godina (Herb Ritts, Richard Avedon, Helmut Newton, Irving

Penn) ostavljajući mjesta za nove, mlađe fotografe poput Patricka Demarcheliera, Annie Liebovitz, Nicka Knighta i Davida LaChapellea.

Današnja modna fotografija približila se filmu, budžeti su veliki, setovi raskošni te upošljavaju više stilista čiji je zadatak oživjeti elaborirane scene iz svijeta mašte. Inspiracija se vuče odasvud, pogotovo iz proteklih desetljeća. Jedna od većih promjena koja je zahvatila modnu fotografiju jest to da ona više ne cilja pretežno na žensku publiku, već se sve više uključuje i muško čitateljstvo. Uz to, razvoj tehnologije je utjecao neizmjereno na modnu fotografiju, digitalno uljepšavanje modela postalo je uobičajena praksa čiji je cilj biti bijeg od realnosti. Modna fotografija postala je prozor u svijet glamura, visoke mode i lijepih ljudi.

Slika 15.

Slika 16.

Slika 17.

Slika 18.

8. Modne ilustracije

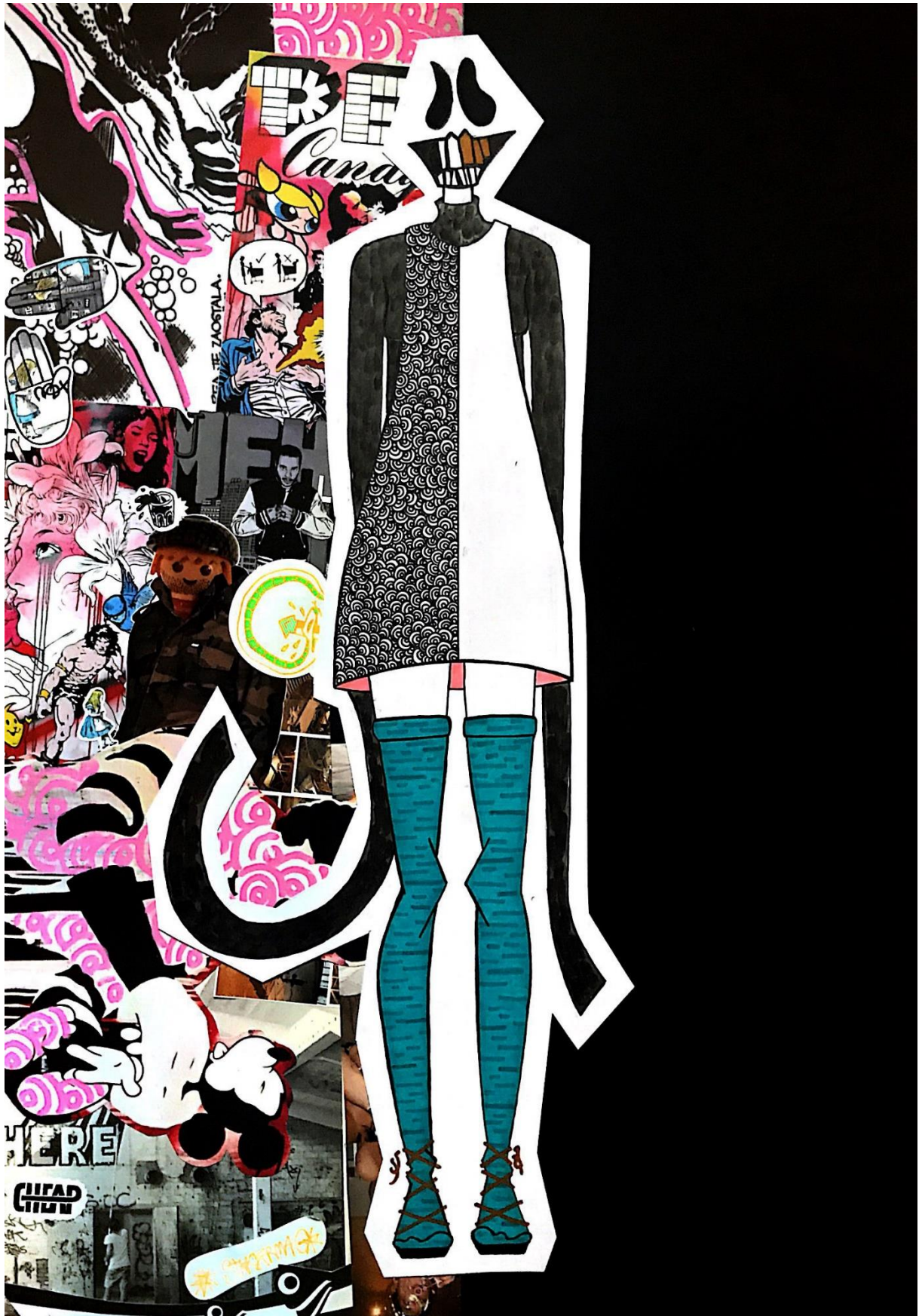
Realizirane modne ilustracije inspirirane modnom fotografijom. Nastale su iz dvije faze. Prva faza je bila kolažiranje podloge izrezcima iz raznih časopisa pretežito modnih časopisa, časopisa street kulture i raznih stickera, te doctavanje tekstilnog uzorka na podlogu koji se provlače kroz cijelu kolekciju. Druga faza je bila razrada odjevnih modela. Svi modeli su pret-a-porter i fokusiraju se pretežito na high street fashion što je danas zapravo najutjecajnija grana modne fotografije koja uključuje street style, umijetnost, kulturu i način života. Realizirano je 15 ilustracija.

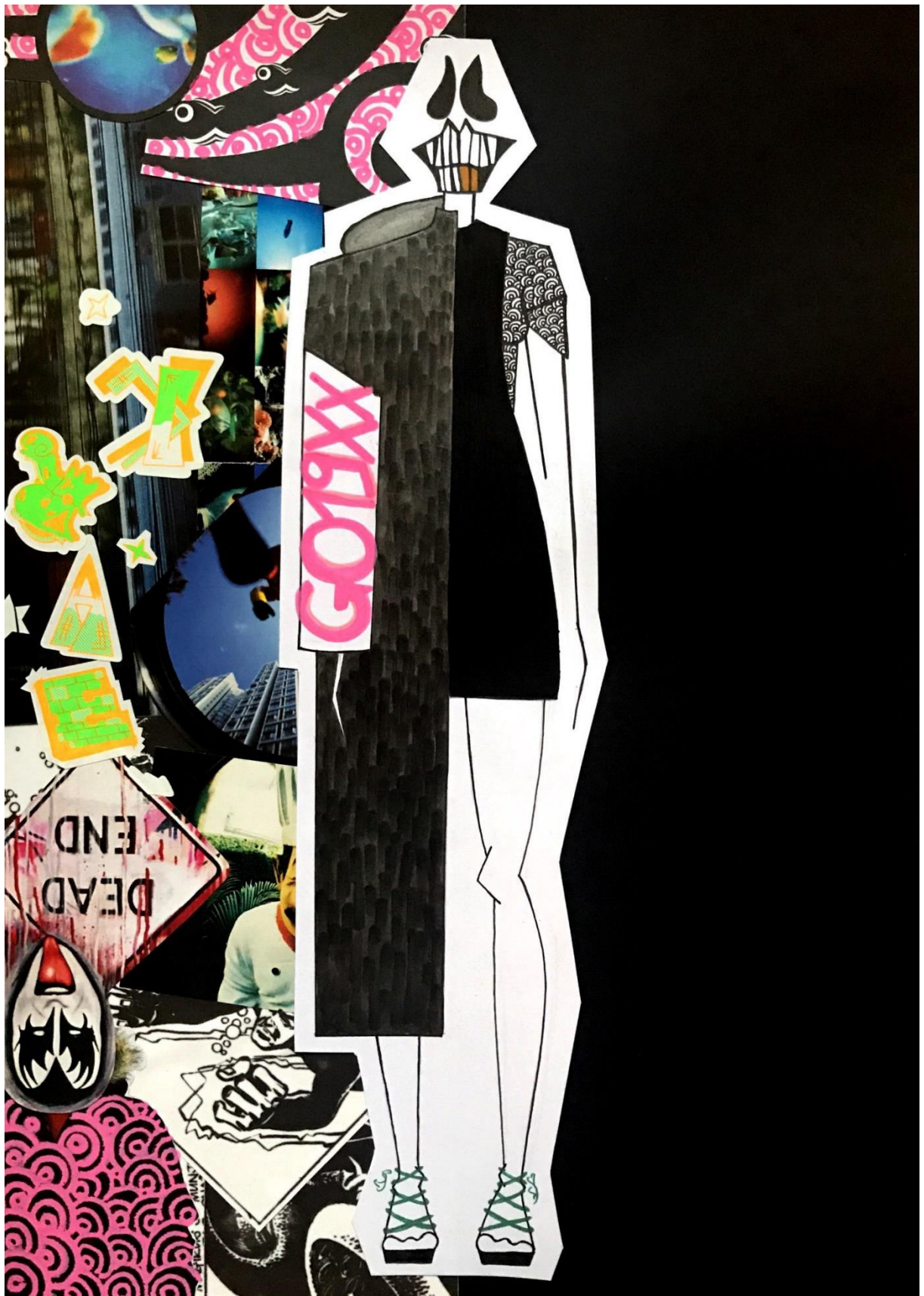

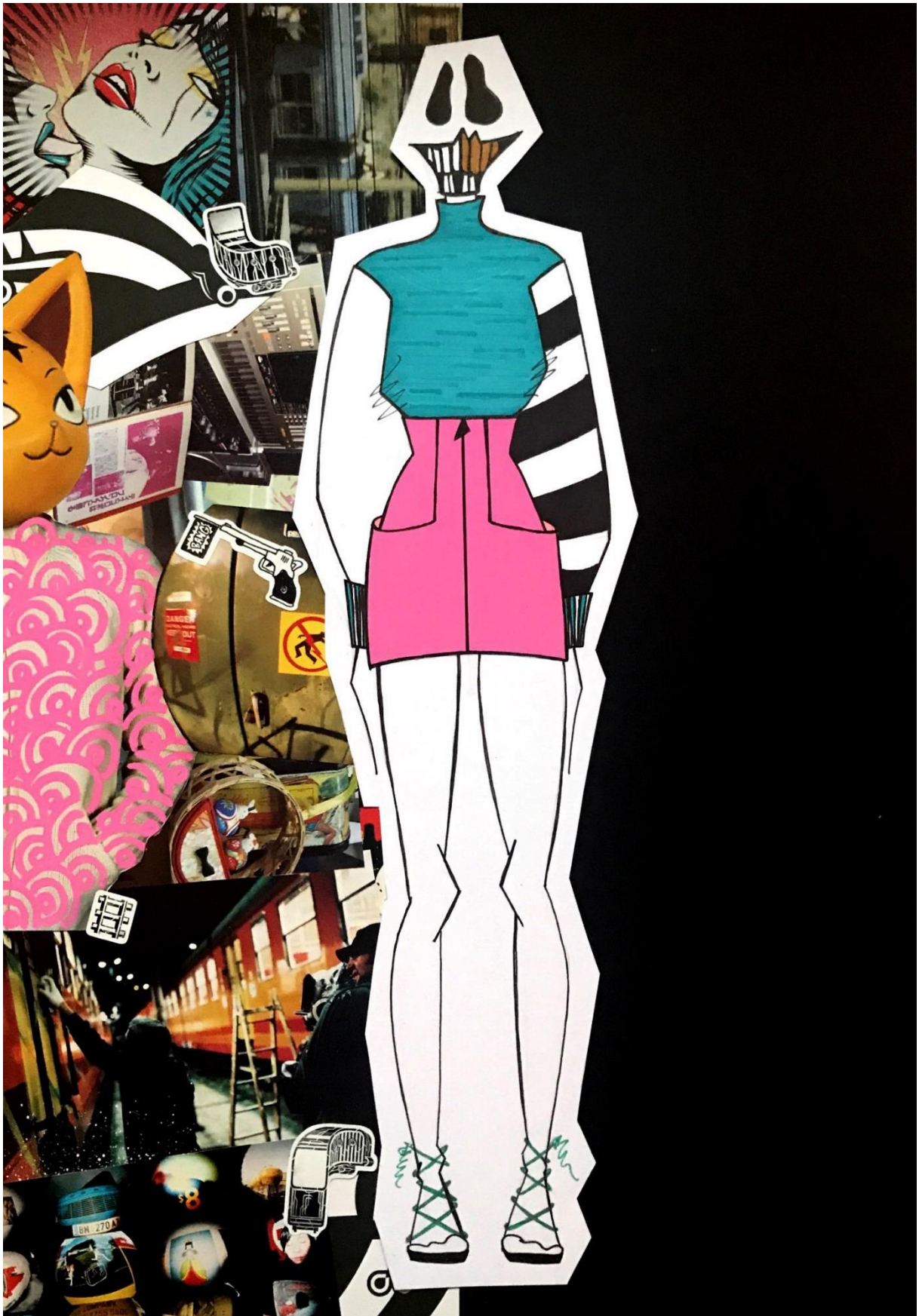

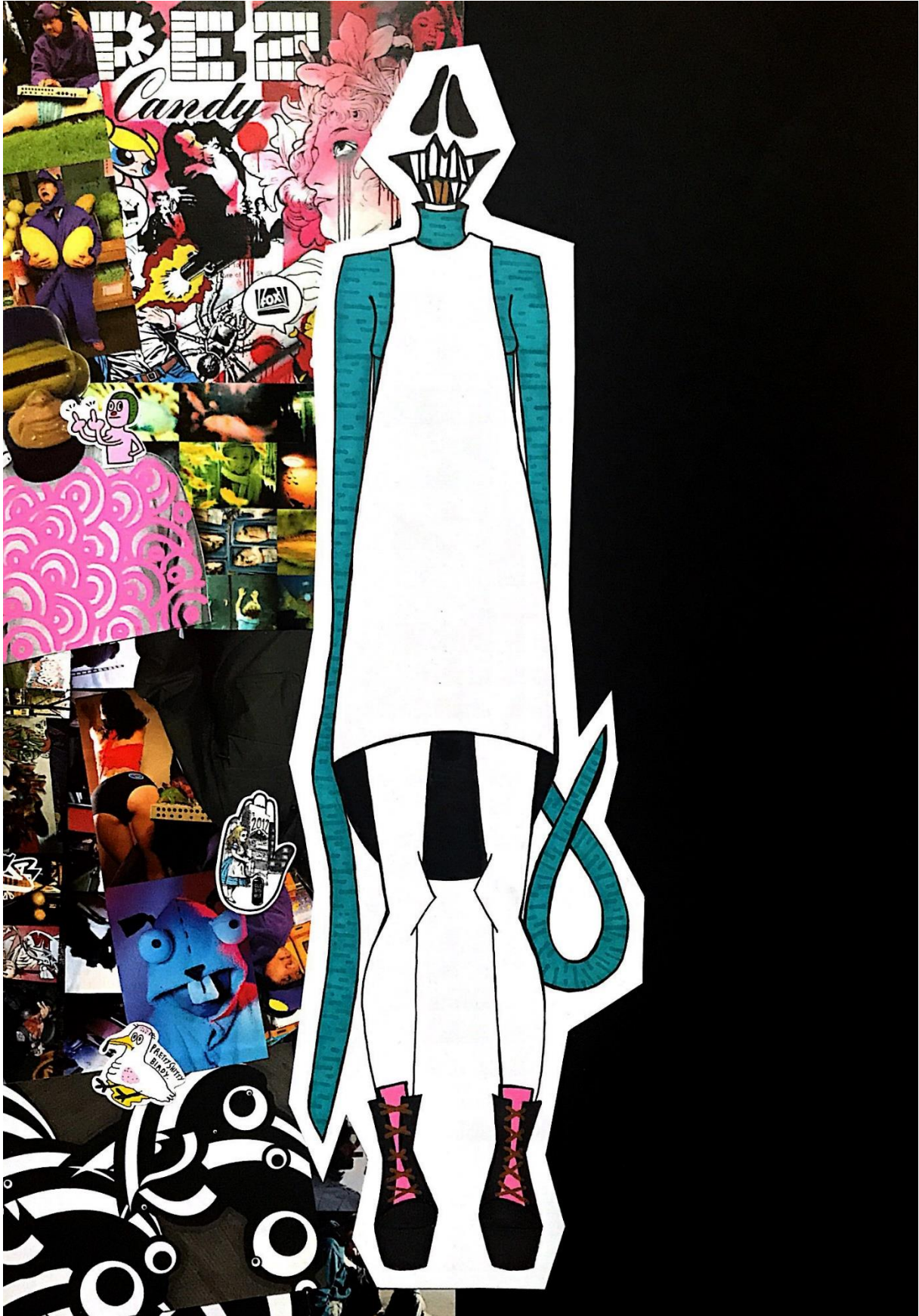

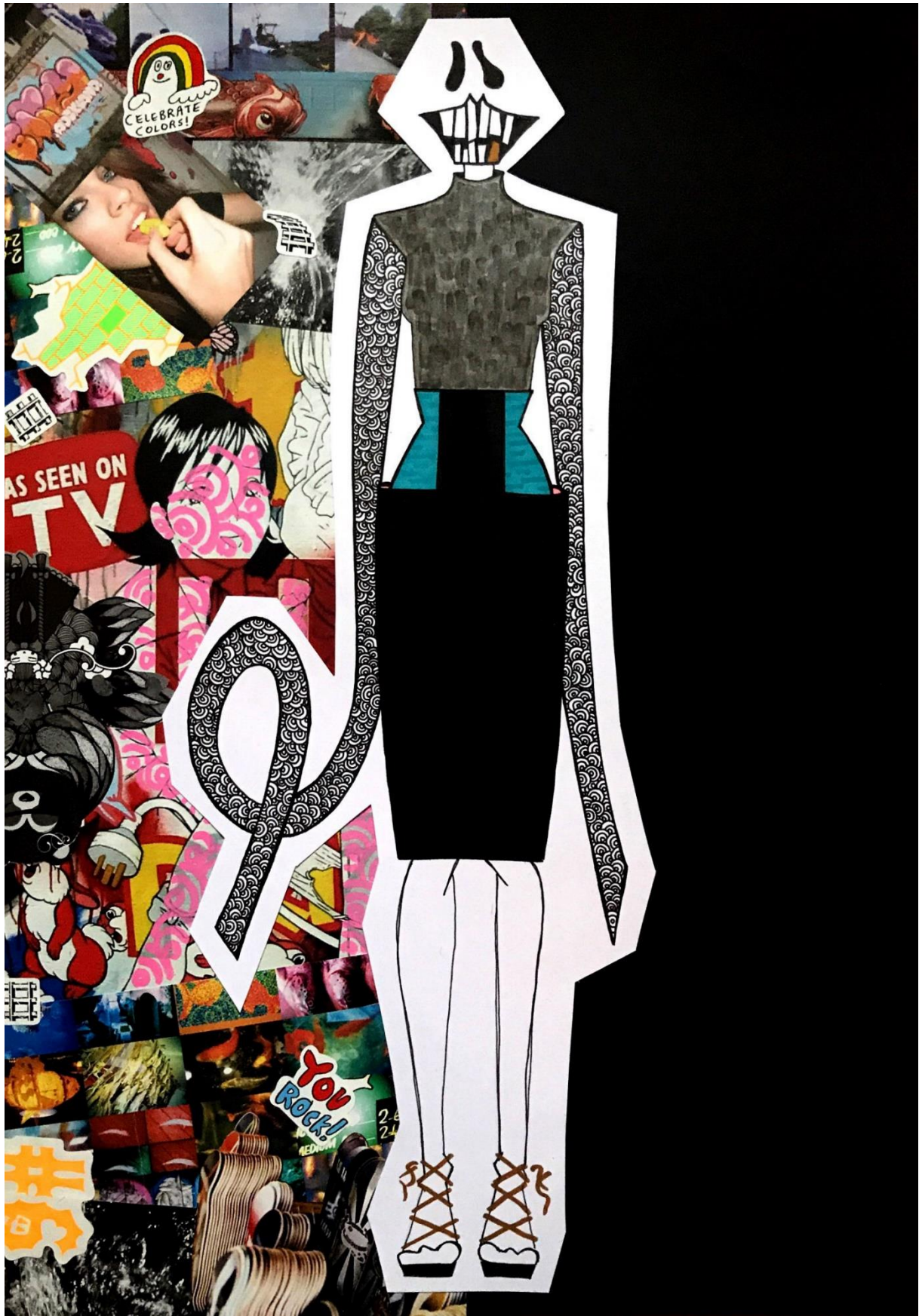

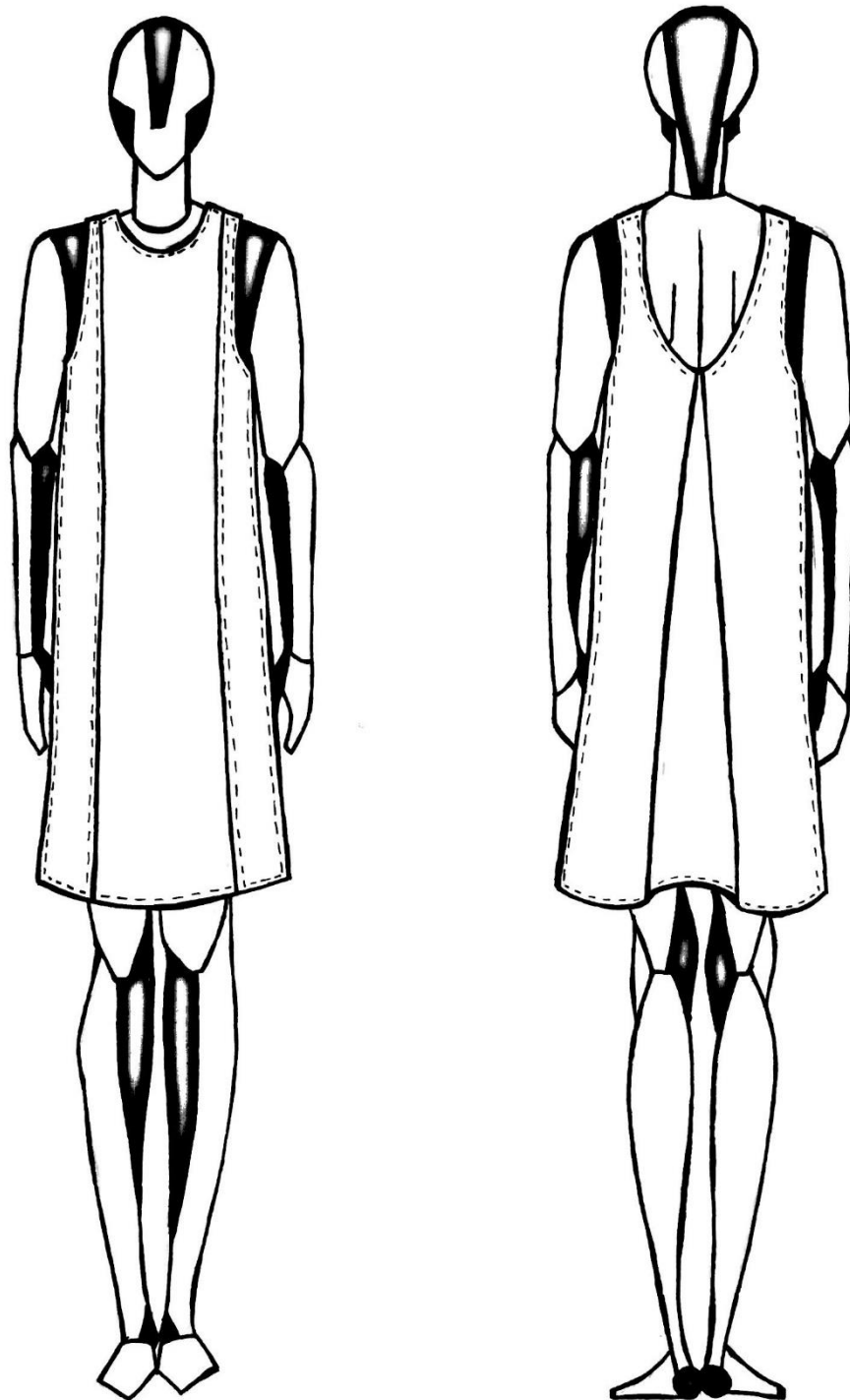

9. Konstrukcija i modeliranje odjevnog predmeta iz vlastite kolekcije

OPIS MODELA ŽENSKE HALJINE

Prednji dio modela napravljen je iz tri krojna dijela, ravnog kroja izbačenih ušitaka. Stražnji dio modela je iz jednog krojnog dijela, ravnog kroja izbačenih ušitaka i dodanim dijelom za faldu na sredini leđa od 20 cm.

GLAVNE TJELESNE MJERE

$$T_v = 168 \text{ cm}$$

$$O_g = 122 \text{ cm}$$

$$O_s = 102 \text{ cm}$$

$$O_b = 123 \text{ cm}$$

$$D_o \text{ (dubina orukavlja)} = 1/10 O_g + 10.5 \text{ cm} + 1 \text{ cm} = 23.7 \text{ cm}$$

$$D_l \text{ (dubina leđa)} = 1/4 T_v - 1 \text{ cm} = 41 \text{ cm}$$

$$V_b \text{ (visina bokova)} = 3/8 T_v = 63 \text{ cm}$$

$$D_k \text{ (duljina kroja)} = 5/8 T_v = 105 \text{ cm}$$

$$\check{S}v_i \text{ (širina vratnog izreza)} = 1/20 O_g + 2 \text{ cm} = 8.1 \text{ cm}$$

$$V_{pd} \text{ (visina prednjeg dijela)} = D_l + 1/20 O_g - 0.5 \text{ cm} = 46.6 \text{ cm}$$

$$\check{S}l \text{ (širina leđa)} = 1/8 O_g + 5.5 \text{ cm} + 0.5 - 1 \text{ cm} = 21.25 \text{ cm}$$

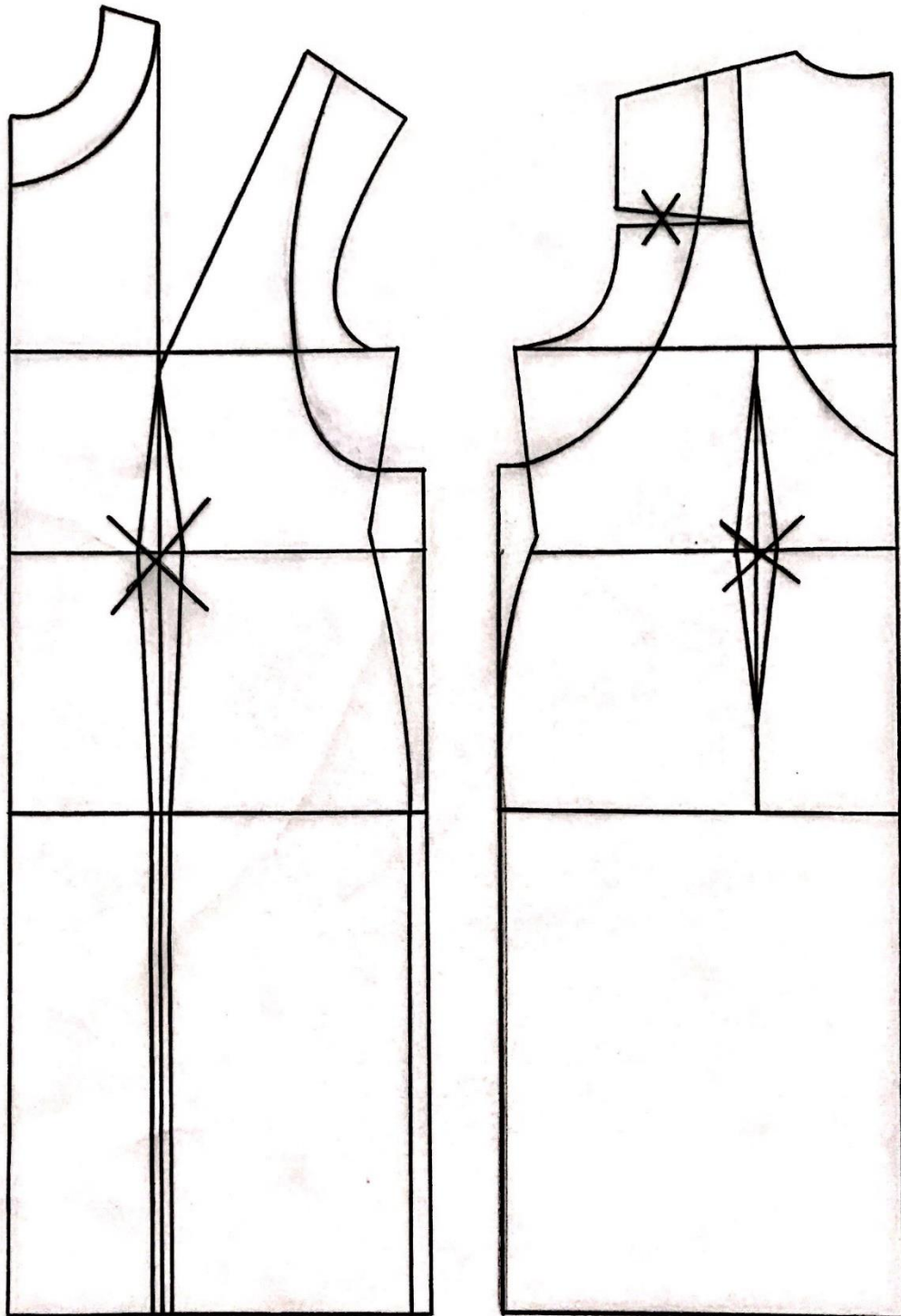
$$\check{S}o \text{ (širina orukavlja)} = 1/8 O_g - 1.5 \text{ cm} + 1.5 - 2 \text{ cm} = 15.25 \text{ cm}$$

$$\check{S}g \text{ (širina grudi)} = 1/4 O_g - 4 \text{ cm} + 1.5 \text{ cm} = 28 \text{ cm}$$

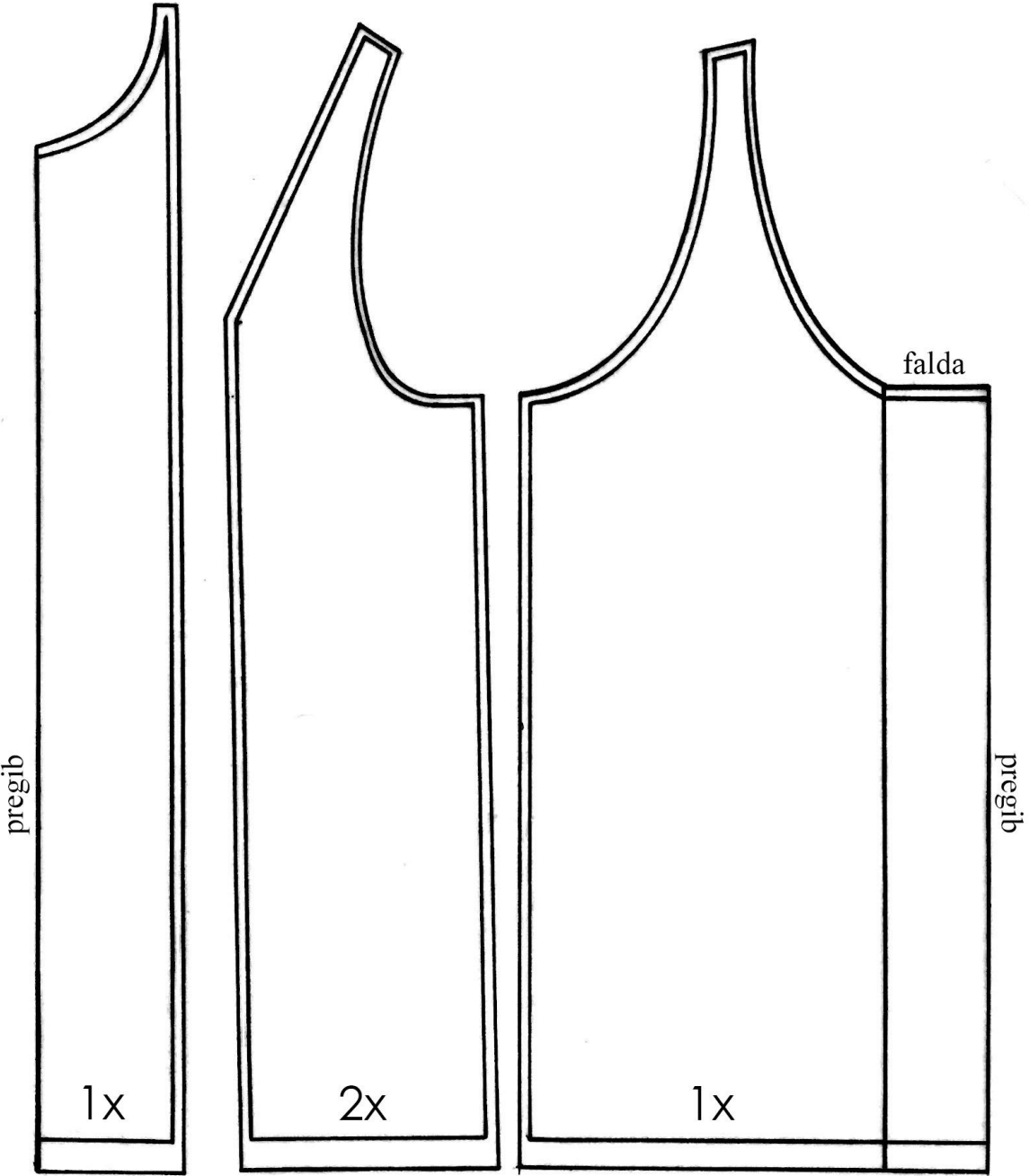
$$\check{S}s \text{ (širina struka)} = 1/4 O_s - 1 \text{ cm} = 24.5 \text{ cm}$$

$$1/2 O_g = 61 \text{ cm}$$

Osnovni kroj i modeliranje vlastitog modela

Šavni dodatci

10. ZAKLJUČAK

Početak modne fotografije započinje sa samim nastankom fotografije, ali modna fotografija tada je daleko od toga što se nama danas predstavlja u modnim kampanijama i reklamama. Svaki od navedenih fotografa slijedili su rad jedan drugoga i iz rada crpili inspiracije te pokušavali stvoriti novitete kako bi se proizvodi što bolje prodavali. Jedan drugome već u samom početku fotografije bili su konkurencija, ali u pozitivnom smislu i neusporedivo sa današnjim veoma okrutnim svijetom, kako modne industrije, tako i fotografije. Bez sumnje možemo reći da je svaka pojedina promjena kako u fotografiji tako i u modnoj fotografiji koja se događala od početka do danas je veoma utjecala i dan danas utječe na modne fotografije cijelog svijeta. Ujedno, većina profesionalnih fotografa svih podvrsta fotografije (pogotovo onih koji rade u studijima) ponovno se vraćaju snimanju na film te snimanju analognim fotoaparatom velikih ili srednjih formata s filmom ili digitalnim leđima koja su savršena u snimanju modne i reklamne fotografije. Neki fotografi čak se vraćaju crno bijeloj fotografiji koja se kasnije kolorira kao najdugotrajniji medij čije boje ne blijede.

Današnja modna fotografija ponajprije je pod utjecajem proteklih desetljeća. Danas živimo u vremenu kada nam je cijeli svijet dostupan klikom miša, popularna umjetnost i kultura izmješane su te više nisu samo za odabrane pojedince. Mogli bismo reći kako modna fotografija danas predstavlja svojevrsni kolaž inspiriran prethodnom modnom fotografijom

Popis slika:

Slika 1. – Horst P. Horst *Mainbocher's Pink Satin Corset*, objavljena 1939. u američkom *Vogueu*

Slika 2. – „Pogled s prozora“ Josepha Nicephora Niepcea 1826.

Slika 3. - Barun Adolf de Meyer – Dorothy Smoller

Slika 4. – Barun Adolf de Meyer – Ann Andrews

Slika 5. – Man Ray za Vogue

Slika 6. – fotografija iz knjige Man Ray: *Bazaar Years*

Slika 7. – neke od 94 naslovnica *Voguea* koje je fotografirao Horst P. Horst

Slika 8. - Model Amid Ruins, Paris – Louise Dahl-Wolfe, oko 1950

Slika 9. - Model in White Dior Ball Gown with Mirror – Louise Dahl-Wolfe, oko 1950

Slika 10. – naslovnica *Voguea* Travanj 1950.

Slika 11. - Dovima sa slonovima, večernja haljina Dior, Paris, Kolovoz 1955.

Sliak 12. - Yves Saint Laurent, *Vogue France*, Rue Aubriot, Paris 1975.

Slika 13. - Jerry Hall jesen zima kolekcija Callaghan (Versace) 1976.-77. - Gian Paolo Barbieri

Slika 14. - *Wild At Heart* (Cindy Crawford, Tatjana Patitz, Helena Christensen, Linda Evangelista, Claudia Schiffer, Naomi Campbell, Karen Mulder i Stephanie Seymour) Brooklyn, 1991. - Peter Lindbergh

Slika 15. - *Jesus is My Homeboy* 2003. - David LaChapelle

Slika 16. – editorial za *Vogue Uk* objavljeno u Prosincu 2008. – Nick Knight

Slika 17. - Lady Gaga, Andrew Garfield i Lily Cole, editorijal Ivica i Marica braće Grimm, objavljeno u *Vogue* Prosinac 2009. – Annie Leibovitz

Slika 18. – editorial za *Vouge* objavljeno u Studnom 2004. - Annie Leibovitz

POPIS LITERATURE:

- Knjige jedan autor:

Miroslav Mikota: KREACIJA FOTOGRAFIJOM, naklada V.D.T., Zagreb, 2000

Lynne Warren: ENCYCLOPEDIA OF TWENTIETH-CENTURY PHOTOGRAPHY
VLUME 1 A-F INDEX, naklada Routledge (Taylor & francis Group), New York-London,
2006

- Elektronski izvori:

Internetska stranica: http://en.wikipedia.org/wiki/Adolph_de_Meyer

Internetska stranica: <http://www.visual-arts-cork.com/photography/fashion.htm>

Danijela Lušin: Skripta povijesti fotografije za 4. razred Škole primjenjen umijetnosti i
dizajna, 2009